CC BY OPEN ACCESS

DOI: https://doi.org/10.59295/DIA.2025.2.02
CZU: 821.135.1-1.09
Orcid ID: 0009-0001-6729-9663

CIORILE DIN EMBLEMĂ. O LECTURĂ IN CHEIE ZOOPOETICĂ A LIRICII LUI VIRGIL MAZILESCU

Emanuela ILIE

Critic și istoric literar, doctor, conferențiar universitar la Catedra de Literatură română „G. Ibrăileanu", Facultatea de Litere a Univ. „Alexandru Ioan Cuza" din Iași. Preocupări de natură inter- și pluridisciplinară, care se reflectă în nouă cărți de autor, sute de articole și numeroase volume științifice coordonate sau co-editate. Cele mai recente cărți scrise sunt *Corpuri, exiluri, terapii* (2020), *Un dicționar al exilului feminin românesc. Autoare emblematice, volume reprezentative* (coord. și co-autor, 2024) și *Infernul cotidian. Imaginarul bolii în literatura română* (coord. și co-autor, 2025).

***Ciorile din emblemă*. O lectură în cheie zoopoetică a liricii lui Virgil Mazilescu**

Rezumat. După cum i-o arată și titlul, studiul de față propune o revizitare a liricii lui Virgil Mazilescu, dintr-o perspectivă pluridisciplinară, aceea a studiilor despre animale. Voi trece în revistă volumele sale de versuri – *Versuri* (1968), *Fragmente din originea de odinioară* (1970), *Va liniște va fi seară* (1979) și *Guillaume poetul și administratorul* (1983) – pentru a scoate în evidență imaginarul animal și importanța lui în articularea poeticii specifice. De asemenea, voi arăta felul în care elementele de bestiar (fie ele aparent realiste ori fabuloase) cu portanță semnificativă sunt inserate în interiorul unor tropi ce sugerează în mod frecvent fragilitatea ființei umane și inconsistența reprezentării într-un univers distopic. Un alt punct de interes în cercetare va fi analiza gesturilor poetice în care par a fi implicate atât ființe umane de cerneală, cât și alterități non-umane ori simili-umane ale acestora. În acest sens, voi avea în vedere mai ales conceptul de zoopoetică al lui Aaron M. Moe, care teoretizează un nou mod de înțelegere a gesturilor din lirica secolului al XX-lea, expunând (și analizând cu precădere) locurile în care „gesturile formei poetice depind de, mimează sau se joacă cu gesturile animalelor" și prin urmare transformă poezia într-un „eveniment [în care sunt implicate] multi-specii" (Moe 2014: 24). Astfel de *evenimente* implicând întâlnirea fertilă și dialogul implicit dintre specii diferite sau entități create prin hibridizarea lor sunt incluse în fiecare dintre volumele lui Virgil Mazilescu.

Cuvinte-cheie: lirica lui Virgil Mazilescu, zoopoetică, reprezentări umane și non-umane, subversivitate.

***Crows in the Emblem*. A Zoopoetic Reading of Virgil Mazilescu's Lirics**

Abstract. The present study proposes a revisitation of Virgil Mazilescu's poetry, from an interdisciplinary perspective, that of animal studies. I will consider and analyze his volumes – "Versuri"/ "Verses" (1968), "Fragmente din regiunea de odinioară"/ "Fragments from the old region" (1970), "Va liniște va fi seară"/ "There will be silence there will be evening" (1979) and "Guillaume poetul și administratorul"/ "Guillaume the poet and the administrator" (1983) – in order to highlight the animal imaginary and its importance in the articulation of specific poetics. I will also show how the bestiary elements (whether apparently realistic or fabulous) are inserted within tropes that suggest the fragility of the human being and the inconsistency of representation, in a dystopian universe. Another point of interest in the present research will be the analysis of poetic gestures in which both human entities and their non-human or human-like alterities seem to be involved. In this sense, I will especially consider Aaron M. Moe's concept of zoopoetics, which theorizes a new way of understanding gestures in twentieth-century poetry and poetics, exposing (and analyzing) the particular places where "gestures of poetic form depend on, mimic, or play with animal gestures" and therefore transform poetry into a "multi-species event" (Moe 2014: 24). Such poetic events involving the fertile encounter and implicit dialogue between different species or entities created by their hybridization are included in each of Virgil Mazilescu's volumes. On the one hand, they have the role of thematizing the nature of the poetic text itself.

Keywords: Virgil Mazilescu's poetry, zoopoetics, human and non-human representation, subversivity.

Strecurate, abil, în punctele de maxim interes reflexiv ale celor mai reușite texte ale debutantului Virgil Mazilescu, referințele animale sunt valorificate încă din volumul de *Versuri* editat în 1968. Acolo însă, cum s-a observat în mai multe rânduri, dificultățile de ordin formal pe care le întâmpina cititorul îl făcea să ignore alibiul zoomorf al vocii lirice și implicit posibilele motivații ale strategiilor po(i)etice în care se utiliza reprezentarea animală. După cum arătam și eu într-un articol de acum aproape două decenii [1, p. 203-205], scriitorul își inserează în texte, încă de la început, fragmente aparent disparate dintr-o *materia mundi* provocatoare ca proveniență, structură și substanță. Ele sunt abil amestecate cu tot felul de formulări eliptice ori enunțuri telegrafice, utilizate pentru a insinua, la o primă vedere, înregistrarea cvasiproustiană a fluxului gândirii, pe care părea a-l opri brusc (însă deloc întâmplător) într-un loc oarecare, transferat într-o manieră în aparență seacă, fără nici un efort de „cosmetizare" a expresiei. Impresia de dezarticulare a discursului și, implicit, a emițătorului acestuia este întregită de renunțarea la majusculă și de folosirea capricioasă a punctuației. Admis cu parcimonie, semnul interogației punctează (*sic*!) totuși un început de întunecare a regimului poetic, fiind plasat la finalul sau în interiorul unor versuri care sugerează grave neliniști existențiale. Or, pentru materializarea acestora poetul folosește, încă de pe acum, și referentul animal, plasându-l uneori, strategic, în fiecare dintre secvențele lirice, deși cu funcție schimbată.

Elocvent, din această perspectivă, este poemul *mi-am uitat casa și numele*. Dacă în prima strofă figurația animală apare în jocul discursiv pentru a facilita comunicarea unei posibile spaime, în cea de-a doua ea servește de minune unui exercițiu aparent descriptiv, în spatele căruia se ghicește însă, deja, interesul major al poetului pentru acrobatica intertextuală:

„mi-am uitat casa și numele
e obositor să-ți știi mereu numele pe de rost
o grigore dumitru iulian ușa de la intrare
se deschidea înăuntru? și câinele negru al vecinului
spuneți că mușcă? și n-ar trebui să umblu când e ger
cu capul descoperit prin pădurea de aluni? am uitat
am avut vreme destulă să uit din creier până în degete

aici lângă dunăre mă înconjoară păsări de tot felul
vrăbii gâște sălbatice specii rare de cocostârci
și iubirea mea pentru ele se deschide
ca un port ospitalier –poate să vină iarna scitică
voi exista mai departe și voi călători mai departe:
ecou a doi părinți onești reverie de lebădă
auziți: viața: stele scobind încet câmpia"

La fel ca aici, în mai multe texte din *Versurile* de debut ale lui Virgil Mazilescu se folosesc tropi în interiorul cărora termenul animal devine fie centru, fie adjunct al unor substantive care, în urma asocierii, conotează fragilitatea ființei, incongruența realitate-vis ori inconsistența anumitor forme de reprezentare: „spațiul sufletelor îngrășate cu suflet/ de miel" (*Nuia de cremene și uneori de zahăr*), „picioare de lupi la țărm" (*Uragane de picioare de lupi la țărm*), „revolta privighetorii" (*Mamă din revolta privighetorii*), „lumea cu papagali reverențioși" și „nisipul măcinat de vulpi lunatece oarbe" (*Ea vine totdeauna aici*), „iarba și dreptatea greierilor" (*Demult (Alaltăieri) cu ce pași am pornit*), „pânda de pisic a lumii" (*Bătrâni cu permis de trecere*), „pelerinajul înzăpezit al vrăbiilor" (*Ca și când am mai putea să admitem*) etc.

Citite atent, ca părți ale unei serii stilistice, asemenea structuri încărcate sau marcate stilistic anulează impresia de somnambulism discursiv [2, p. 216] și chiar imprimă o anumită coerență ansamblului, în care se întrevede deja și presimțirea falimentului existențial, și speranța (totuși palidă a) stopării lui prin diferite mecanisme estetice. Anticipată de numeroase secvențe poematice risipite prin varii poeme, prima atitudine se observă cel mai bine în *vai și amar de o pasăre vil și de o mâță vil*, acolo unde echivalența oameni-primate conotează inutilitatea oricărei iluzii de transfer evolutiv și/ sau transgresiune:

„vai și amar de o pasăre vil și de o mâță vil
și chiar de o maimuță vil

cea care locuiește lângă foc
iese din când în când din oamenii folositori pe brânci
cu toate cele șaptezeci și nouă de fracturi proaspete
ehehe să-și întâlnească umbra" etc.

Cea de-a doua atitudine se întrevede în special în cele câteva arte poetice articulate în jurul imaginarului animal tocmai pentru a marca semantic ideea dublei captivități a ființei, prinse fără scăpare și în păienjenișul artistic, și în cel propriu-zis existențial. Respirația chinuită din *Plămânii pe patru scoarțe oltenești* seamănă prin urmare până la identificare cu aceea a vietății condamnate să își prelucreze la nesfârșit pânza/ rețeaua care îi asigură, paradoxal, supraviețuirea:

„…țuculescu

plămânii pe patru scoarțe oltenești
și toate răscrucile drumurilor sângelui
pentru că azi am văzut am auzit am înțeles oboseala
mi-o simte păianjenul blond pe tavan
iar dacă aprind lumina păianjenul dezertează
în geometriile în vreme ce oboseala
amestecă iar strictețea ceasornicului cu viața
imprevizibilă

și eu oprit parcă de douăzeci de ani la miezul nopții
spun că e bine și spun că e frumos
deși s-ar putea să rămânem (în oase
ca un rest de zâmbet) numai și numai cu
oboseala asta roșie
de animal înțeleasă de păianjeni care duc în ispită
ceasornicele"

Încă și mai întunecată este viziunea din *Spre dimineață lucrurile cele mai drag,* un alt poem din volumul inaugural, care conturează o meditație pluristratificată pe marginea întunecării lente, dar ireversibile a ființei umane, al cărei corelativ (jucat) obiectiv este extincția elementelor exterioare. De această dată, proiecțiile auctoriale sumbre, dovedind consistența regimului nocturn al imaginației, depășesc sfera individualului și a umanului, extinzându-se înspre obiectual și artificial. Spațiul urban (a cărui sinecdocă este strada pustiită, topită până la indistincție cu/ în carnea femeii iubite) devine în întregime unul al stingerii neasistate, fantasmele mortificării fiind astfel dilatate expresionist:

„spre dimineață lucrurile cele mai dragi o cele mai apropiate
au un fel de gură un fel de sânge iscoditor
și rând pe rând își abandonează cenușile în salcâmul din poartă
vocea în neliniștea câinilor stinși
de pe strada mea care nu mai este o stradă
și intră în carnea fericită a femeii care se trezește pentru ca împreună să
mă părăsească taci !
și naufragiază în marea din fereastră"

În cel de-al doilea volum de versuri al lui Virgil Mazilescu, *Fragmente din regiunea de odinioară* (1970), referințele animale sunt mai numeroase și capătă o pregnanță semantică mai mare. Ele încep să apară constant și în erotice, transmițând precaritatea anumitor proiecții ale cuplului – inclusiv în cele plasate, precum, *Gura ta ca un semnal rătăcit,* în topografii de sorginte mitologică: „atunci: creierul meu printre cutele cerești. Și uneori/ mai cred că voi pleca singur departe să ascult tristețea/ puiului de lup." Procedeul se repetă și în poemul *În lacrima grădinii*, în centrul căruia este așezată, din nou, o metaforă ce atestă izomorfismul om-animal:

„să nu uiți-mi-ai făcut de multe ori semn să pășesc
liber prin grădina ta prin casa ta și parcă ieri coboram
sub zăpadă în lacrima grădinii murmurând
că măcar acum moartea nu va găsi tonul potrivit (va
greși tonul) și colivia ei nu se va legăna sub fereastra
înghețată

dar animalul cel mai blând îngropatele risipe chiar
gura: toate câte mor acum ar mai putea muri o dată
– și ce dulce mi se părea înaintarea vocilor pe drumuri
sau pe ape „îndepărtează felinarul de la fața mea
pe drumuri bravo bravo cerșetorului
am fugit din grădină adio

mi-au dat
încălțări cât inima copilului cât degetul bătrânul flux

– el zeama păcii pentru nesfârșita strigare de mamă
în afara lumii pe drumuri”

În mod vizibil, acest monolog adresat, cu o tandrețe totuși rugoasă, unor forme imprecise de alteritate, creionate după logica specifică liricii lui Mazilescu, ne comunică o înstrăinare acută de lucruri și oameni. Ființei ce trăiește sub povara morților repetate, având, în același timp, nostalgia unui paradis pierdut pentru veșnicie îi este din ce în ce mai evidentă însă și inutilitatea oricărei tentative de evaziune. La fel se întâmplă în *Visul*, care până la finalul cu interfață erotică schițează eboșa unei lumi distopice, atent ascunse însă în spatele unei căutări obstinate a cuvântului [3, p. 187]:

„în sfârșit pe străzi în canale sărbătoarea împăcării cu animalele. în sfârșit ilalilu hauhau isatosuri. de opt zile te implor în limba animală - ilalilu hauhau isatosuri.

cel mai înălțător imn: șoarecele.

din grămada de ochi înviază un ochi se ridică și ne vorbește. și tu totuși exiști dulce gleznă făcută din câteva vorbe mari căzute în desuetudine în viciu. de acum înainte doar rănile patului.”

Același tip de reprezentare distopică a universului văzut ca un imens *necropolis*, în interiorul căruia se practică tot soiul de jocuri cu miză (închipuit) soteriologică, se construiește în *O mare groapă comună*, care mi se pare unul dintre cele mai curajoase texte subversive ale lui Virgil Mazilescu. Și aici, analogiile sau interferențele uman-animal joacă un rol cheie în sugerarea atrocității, a cruzimii sau a violenței generalizate. Temeritatea scriitorului a putut să fie trecută cu vederea, deoarece poezia pare a capitaliza nostalgii și a reproduce amintiri inocente dintr-o copilărie transfigurată prin mecanismele onirice cunoscute. La o lectură atentă, însă, în acest spațiu doar aparent ludic, „gesturile formei poetice depind de, mimează sau se joacă cu gesturile animalelor” [4, p. 24], dar într-o manieră tot subversivă. Pentru că în acest „eveniment [în care sunt implicate] multi-specii” [4, p. 24] se pot ghici, fără greș, contururile unei lumi totalitare, pe care poetul se simte responsabil să le traseze și să le înfiereze, prin mijlocirea unei ironii deopotrivă amare și caustice:

„(copil fiind: șarpe cu pălăriuță) din gură cad mereu
cărnuri lungi de toamnă până într-o bună zi când spre uimirea tuturor laba echilibrului peste ceafă: bum. desigur spre o altă viață.

trebuie să existe undeva
o mare groapă comună unde zac și respiră uneltele noastre pe care le țin strâns alte suflete jucându-se cu metalul lor ruginit. și iov în pustiu: nemernicul cu flori de toamnă-n gură de ce să fie

dar de ce să nu fie el frate cu struțul cu șacalul. fără îndoială în altă lume în alt vis.”

Începând cu volumul *Va fi liniște va fi seară* (1979), figurația animală este valorificată și în artele poetice mai sofisticate, acolo unde Virgil Mazilescu apelează la mijloacele combinatorice obișnuite [1, p. 203-205] pentru a (re)configura un spațiu în care naturalul și artificialul, pe de o parte, umanul, vegetalul și animalul, pe de altă parte, își schimbă frecvent datele ori semnul, când nu și le amestecă până la indistincție. Indiferent de calitatea și densitatea componentelor incluse, aliajul obținut este folosit nu doar cu scopul de a tematiza natura textului poetic în sine. Ci și de a chestiona, subtil, felul în care atât poetul însuși, cât și cititorul își modifică percepția lui în urma interacțiunii cu animalele.

Punctul de plecare al meditațiilor mazilesciene pe tema schimbării fertile (deși de obicei nedorite, refuzate discret ori stopate cu o brutalitate motivată social, psiho-estetic ș.a.m.d.) poate fi ruralul sau urbanul, cu determinările spațiale subsecvente. În oricare dintre situații, însă, interregnul ca mecanism metamorfotic își dovedește funcționalitatea, iar spațiul rezultat devine unul al proiecției halucina(n)te. Iată, de pildă, *Serbările*, în care pretextul câmpenesc permite alunecarea fantasmatică într-un univers în care banalul este substituit de neobișnuit sau chiar miraculos, iar umanul și non-umanul își preiau

din atributele specifice. Astfel, animalele nobile împrumută trăsăturile altor specii, iar simțurile umane câștigă în ascuțime, aidoma celor pe care le dețin arahnidele:

„1
cobori din când în când în sat cu pași de stinsă fanfară:
un băiețandru.
ecoul fără sfârșit al dulgherilor
un păianjen cu creasta de aur
dintre insectele
ținutului (ale auzului) coboară odată cu tine

2
și n-ai să uiți: pe marele hipodrom din spatele casei tale (printre arbori ocrotiți de lege) se petrec uneori întâmplări cu totul neobișnuite. astfel într-o dimineață
lacomă (atât de ploioasă și atât de lacomă) un cal a deschis încet ușa grajdului și-a desfăcut aripile și a zburat. pe urma lui cei șase paznici nu l-au prins nici astăzi.

3
lași cartea să-ți alunece ușor din mână
plutești printre mari umbre civilizatoare."

Desigur, nu toate viziunile de acest fel sunt eliberatoare, și nici nu derivă, ca aici, într-o abia mascată pledoarie pentru activarea mecanismelor intertextualității ca posibilă soluție de revitalizare poietică. Indiferent de pretextul ales pentru reflecțiile de acest tip, celelalte poeme cu detentă sau măcar alonjă metatextuală din al treilea volum al lui Virgil Mazilescu vorbesc despre o înnoptare universală al cărei simptom, este, între altele, fie apariția onirică a unor animale simili-războinice (v. chiar *A doua poveste pentru Ștefana,* în care îngerii sunt prinși de oameni cu ajutorul câinilor de vânătoare), fie completa ștergere a granițelor între identitate și alteritate. De aici către suprapunerea fără rest uman/non-uman nu e decât un pas, ne amintește o *Legendă* construită pe tiparul unei călătorii epifanice într-un interval heterotopic, populat de creaturi ciudate, între care o rămășiță non-umană:

„și când am ajuns la marginea pădurii
și când am aprins focul din nou
le-am simțit răsuflarea în ceafă
doi călăreți falnici și lângă ei umbra

celui de-al treilea (pirpiriul) atârnând
ca o blană rece de câine ca un stindard
urme cât se poate de vizibile pe zăpadă
și lumina tulbure a lunii februarie

ne-am uitat cu subînțeles unii la alții
am deschis repede cartea cum ai deschide
fereastra dinspre grădină în zorii zilei
câștiguri și pierderi scria acolo negru pe alb

dar într-o limbă de care nu ne mai aminteam
câștiguri și pierderi scria – într-un timp
care de mult timp nu mai era al nostru."

Emblematic, *Sfârșitul anotimpului* speranței este marcat tot de pervertirea funcționalității normale a unor elemente ale bestiarului. Sesizându-le metamorfoza în plan oniric, vocea poetică pare a se contamina de o violență atipică propriei naturi, dar sfârșește prin a simula întoarcerea într-un pseudo-real denaturat, rece, insalubru. Deși jucată, iluminarea din finalul textului capătă o valoare simbolică:

„o! poveste a celor vii „a celor încă nenăscuți" – și altfel
bucată cu bucată mi-au alcătuit existența.

ureche de câine întinsă în zori pe trei tobe. lângă perdeaua
care se ridică. să lovesc repede tot mai repede

până sunt eu însumi lovit peste fălci: iată (s-ar zice) un
privilegiu.
să pun curse șoarecilor din cămară. să pun curse vântului negru

câmpiei luminilor reci instinctului rece. să deschid
ochii. exact în clipa în care nimeni nu se mai aștepta."

Cu toate că nu abuzează de imaginarul animal, jocurile identitare prinse în volumul *Guillaume poetul și administratorul* (1983) se folosesc, în continuare, de analogiile între trupul uman și cel animal sau de contiguitățile de funcții ori structură între ele. Alteritatea intra-

textuală de care se folosește poetul aici nu contează prea mult. Indiferent dacă se folosește de vocea administratorului cu apetență reflexivă și pretenții scripturale (v. *Administratorul explică în ce constă de fapt viața lui (Relatare absolut onestă*) sau *Administratorul vrea să pătrundă și el în republica literelor și îi citește poetului (spre marea stupefacție a acestuia) următorul text),* de măștile mai mult sau mai puțin eroice ale lui Guillaume (v. mai ales *Opinii despre Guillaume* și *Din aventurile lui Guillaume*), sau chiar de ipostaza neantificată a alterității radicale (v. *Ce-i șoptește lui Guillaume la ureche marele zgomot*), scriitorul nu uită să insereze în texte mici secvențe descriptive cu referent biologic dublu – uman, respectiv animal. Poemul numit *Decembrie (Cântecul administratorului)* se construiește de altfel integral ca un pastel al agoniei universale, care se reflectă, metonimic, în mutilarea câinelui, îmbătrânirea omului și îmbolnăvirea astrului selenar. Atât strategia uzuală a invocării ceremoniale, cât și încercarea de decompresie ironică își dovedesc, desigur, ineficiența:

„câinele se îndreptă șchiopătând spre pădure
în urma lui omul este aproape bătrân
și ne aflăm în decembrie – luna când palidă
frângi și împarți la repezeală osișoare
ay osișoarele tale dragi ay câinele tău credincios"

În configurarea poeticii specifice, la fel de importante sunt metaforele animale ale realului contondent, eventual transferat intertextual (ca în *Alexandria (Cântecul poetului)*, acolo unde apar, între altele, „câinii brutarului ianni și orgoliul lui konstantinos p/ kavafis (poet cu faimă)". Cu adevărat ingenioase sunt însă poemele în care, dincolo de orice referință intertextuală sau metatextuală, se ghicește tot sociograma întunecată a lumii din care Virgil Mazilescu se străduiește, în van, să iasă. *Administratorul poate s-o sfeclească în orice moment* este un astfel de text, de o subversivitate neîndoielnică, abil camuflată într-un joc poietic aparent nevinovat, din care nu lipsește apostrofa sau chiar invectiva. Ținta (ideologică) a acesteia este dezvăluită în sintagmele dinadins repetate în puncte textuale strategice:

„pe dracu administratorul *eu sunt realitatea* bă *realitatea*
palpabilă
manifestare a ideii în sensibil (hegel prelegeri fenomenologia)
sunt cea cu urechi mici
cu iepurași și marmote de plastilină
sunt cea cu vorbe care de care mai dulci

și dacă mă enervez și trec pe trotuarul de vizavi spunându-ți
în prealabil: administratorule nu vreau să mai stau cu tine
ce te faci tu? iepurașii se topesc marmotele fug departe
în țara lor cuvinte dulci nu mai auzi
urechi mici în care să zbieri nu mai găsești
așa că pe dracu administratorule *eu sunt realitatea palpabilă sunt cea cu urechi mici*
cu iepurași și marmote de plastilină
sunt cea cu vorbe care de care mai dulci" (subl. mele, E.I.)

Nu lipsesc, bineînțeles, nici proiecțiile obisnuite de lumi întunecate, populate de spectre de tot felul. Chiar și atunci când ele par a se materializa ca bestii sau zburătoare malefice, în spatele lor se ghicesc tot spaimele alimentate social, ideologic sau chiar politic. Din această perspectivă, elocvente sunt primele strofe din *Poetul i se destăinuie lui Guillaume (printr-o scrisoare)*, acolo unde armătura intertextuală [5, p. 570] protejează foarte bine șopârlele deghizate nu în creaturi aptere, ci în înaripatele detestate din rațiuni clar ideologice (sinonimia *emblemă-stemă* este de ordinul evidenței):

„am văzut și eu ciori pe acoperișul bisericii o guillaume
se încălzeau cu aripile desfăcute la soare
ciorile din emblemă ciorile din emblemă
sub fereastra mea echilibru scârbos – universal – negru
nici că mai poți
să murmuri ceva să îngaimi o silabă guillaume„ (subl. mele, E.I.)

La fel de ingenios este intensul *Poetul plagiază. Adică fură de stinge din Leonard Cohen – Lars Gustafsson – Ion Mureșan – Virgil Mazilescu – și dintr-un foarte abil cântăreț de pe meleagurile Italiei. Folosește prea mult diminutivele. Se află în același timp sub influența muzicii de toate felurile*, care merită citat în întregime:

„gândăcel cu picioruşele în aer cu pântecul liber
ce faci tu aici în ţara ta
nu există ţară mai liniştită ca asta
fratele meu ucigaşul meu dumnezeul meu
le strecori fetelor tinere iarbă-ntre sâni
cu o ghitară în mână ca să am ce să mănânc
ţigan fără casă şi fără naţionalitate
fratele meu ucigaşul meu dumnezeul meu
şi acum un alt măcelar îngropându-şi faţa
în hălcile de carne un alt bărbat al femeii
un alt *gândăcel cu picioruşele în aer cu pântecul liber*
hei fratele meu ucigaşul meu dumnezeul meu" (subl. mea, E. I.)

Pentru că el vorbește, prin intermediul turației intertexuale, nu numai despre regresiunea servită ca progres, primitivismul sau agresiunea livrată ca tandrețe. La fel ca întreaga poezie a lui Virgil Mazilescu [6], acest poem pledează, subtil, pentru o creație inteligentă și subversivă, aptă a dubla exilul interior ca formă de rezistență în universul totalitar. Sau în orice lume atroce, în care omul este vulnerabilizat la extrem și nu mai așteaptă decât să fie strivit, exact ca un kafkian *gândăcel cu picioruşele în aer cu pântecul liber*.

Note și referințe bibliografice:

1. Ilie, Emanuela. *Virgil Mazilescu față în față cu lumea și timpul*. În „Poezia", anul XI, nr. 3 (33)/ toamnă 2005, p. 203-205.

2. Negrici, Eugen. *Sistematica poeziei*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1998, p. 116: „După ce organizează o propoziție sau două, respectând, pe cât posibil, regulile de organizare, poetul va renunța brusc la acest efort, continuând, de pildă, fără schimbare, uneori până la sfârșit, un soi de telegramă lungă, somnambulică, nepăsătoare de repetări, de gâtuiri sau de alunecări digresive, abia în stare de mici intensificări interjecționale."

3. Valențele de artă poetică ale acestui text au fost corect sesizate într-un studiu al Alinei Bako: „Întoarcerea într-un spațiu al primitivului echivalează cu descoperirea unei comunicări prin limba animalelor. Cuvântul atât de căutat de poet nu este găsit, însă încearcă în alte tonalități redescoperirea unei surse de inspirație, dar mai ales a mijloacelor de expresie a ei. Privirea și organul ei, ochiul, sunt multiplicate, comportă mii de fațete." (Bako, Alina. *Dinamica imaginarului poetic. Grupul oniric românesc.* Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2012, p. 187).

4. Aaron M., Moe. *Animals and the Making of Poetry*, Lexington Books, 2014, p. 24.

5. În privința căreia s-a pronunțat Ion Pop, spre exemplu, după care poza de contemplator blazat al ciorilor de pe acoperișul unei biserici este o trimitere la „orizontala convenției poetice uzate". (Pop, Ion. *Poezia românească neomodernistă.* Cluj-Napoca: Editura Școala Ardeleană, 2018, p. 570).

6. Ediția pe care am consultat-o este Mazilescu, Virgil. *O sută și una poezii*. Antologie, studiu introductiv și selecția reperelor critice de Alina Bako. București: Editura Academiei Române, 2022.

Citation: Ilie, E. *Crows in the Emblem*. A Zoopoetic Reading of Virgil Mazilescu's Lirics. In: Dialogica. Cultural Studies and Literature Scientific Journal, 2025, nr. 2, p. 18-24. https://doi.org/10.59295/DIA.2025.2.02

Publisher's Note: Dialogica stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright:© 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).